

tria vota substantialia praedicta, tametsi simplicia emiserint, aut emittent in futurum, vere et proprie religiosos fuisse et esse ac fore, et ubique semper et ab omnibus censeret et nominari debere, non secus atque ipsorum Societatis, tum quorumvis aliorum regularium ordinum professos.⁴⁹⁸

2. Sed breviter indicandum est, in quo votorum solemnitas consistat. Qua in re aggredimur quaestionem diversa opinantium sententiis quasi tenebris involutam.

Prima sententia solemnitatem voti in quadam consecratione collocat, quam Dr. Schöner *Wesen der Gelübdesolemnität* (*Theol. Quartalschrift*, Tübingen 1873—1875) a S. Thomâ (v. II. II. q. 88 a. 7 et 9) in externis caerimoniis reponi putavit, idque cum aliis veteribus scriptoribus, quos vide apud Suarez *de relig.* tract. 7 l. 2 c. 6.

Secunda sententia dicit, esse traditionem et acceptationem Ecclesiae, quae reddat vota solemnia. Cf. permultos scriptores apud Suarez *de relig.* l. c. c. 7 n. 3; Tolet. *in II. II.* q. 88 a. 7.

Tertia sententia solemnitatem in quibusdam juridicis effectibus reponit, qui constituent hominem inhabilem ad certos actus voto contrarios, ut paupertatis votum solemnem inhabilem reddat voventem ad possidendum, castitatis ad matrimonium ineundum, obedientiae ad obligationes ex se contrahendas. Cf. Tolet l. c.; Suarez infra cit., et ibid. cap. 10 n. 5 et 6 complures scriptores allegatos.

Quarta dicit, ea vota solemnia esse, quae Ecclesia pro talibus accipiat, ita ut totum situm sit formaliter in voluntate Ecclesiae. Cf. Craisson n. 2473 et 2474¹.

499 Contra quartam opinionem est, quod, etsi tota solemnitas ab Ecclesia pendeat, ut certissimum est, tamen haec ipsa Ecclesiae voluntas et constitutio aliquid producit, quo votum solemnem a non solemnem distinguatur: et id est, quod quaerimus.

Contra tertiam sententiam est, quod ejusmodi effectus re ipsa inveniuntur in votis non solemnibus: ergo illi juridici effectus aut nihil, aut non totum illud explicant, quo solemnitas constituitur. Insuper etsi effectus quidam solis solemnibus votis competant, hi effectus videntur potius ad communem aliquam radicem reducendi esse, quae formaliter id constituat, quod 'solemne' est.

Videlicet votum simplex, quod in Societate Jesu post biennium novitiatus emittitur, ex Const. Greg. XIII. „*Ascendente Domino*“ plane inducit *inhabilitatem* seu impedimentum dirimens matrimonii; atque votum paupertatis, quod postea a coadjutoribus formatis, qui vocantur, emittitur, licet simplex sit, *inhabilitatem* possidendi inducit. — Quare Suarez, ut videtur, non tam in effectibus illis, quam in *efficacia* producendi hos effectus, eosque integros, simul cum *stabili* traditione et acceptatione religiosi solemnitatem collocat: quod sane *re* vix differt a sententia infra tradenda. Cf. Suarez *de relig.* dicto l. 2 c. 10; c. 12 n. 7 et 8; c. 13 n. 8, 13 et 14; et maxime c. 8 n. 10 et c. 11 n. 5.

Contra secundam sententiam ita nude intellectam, uti eam expressi, id plane objici debet, in omnibus religionibus strictae sumptis hanc traditionem

¹ Greg. XIII. „*Ascendente Domino*“: „voti solemnitatem sola Ecclesiae constitutione inventam esse.“ Bonif. VIII. (l. 3 tit. 15 in 6° cap. unic.): „Nos igitur attendentes, quod voti solemnitas ex sola constitutione Ecclesiae est inventa.“

et acceptationem inveniri, neque tamen omnes emittere vota solemnia: quare haec explicatio aut relinquenda, aut expolienda est.

Prima sententia, si externam illam caerimoniam intelligit, quae professionem religiosam comitatur, sane nihil explicat, quum externae caerimoniae eadem, imo celebriores adesse possint in professione seu emissionem votorum non solemnium.

Verum quid in singulis opinionibus veri insit, ex dicendis colligetur.⁵⁰⁰ Imprimis multum abest, ut S. Thomas hanc externam solemnitatem intellexerit, sed eam consecrationem internam et spiritualem sine dubio prae oculis habuit, cujus externa illa index atque signum est. Atque ita rectissime S. Doctorem sensisse, plane contendo: imo legenti q. 88 art. 7 ad 1 manifestum est: „hujusmodi solemnitas“, ait S. D., „pertinet non solum ad homines, sed ad Deum, *in quantum habet aliquam spiritualem consecrationem et benedictionem*, cujus Deus est auctor, etsi homo sit minister.“ Tantummodo observari debet, Deum posse esse auctorem aut immediate, aut mediate; hujus autem consecrationis, utpote *ecclesiasticae*, eum esse auctorem mediatum. Cf. etiam ib. art. 9 in corp. Dein explicari nonnihil debet, quid sit illa „*consecratio*“. Quod analogice intelligimus, si respicimus ad consecrationem rerum divino servitio sacratarum, eamque distinguimus a simplici ecclesiastica benedictione¹. — Axioma est apud jurisperitos, rem vero sensu *consecratam* ex se irrevocabiliter Deo esse devotam, humanisque usibus subtractam, ita ut sine sacrilegio in profanos usus converti non possit: quare ne diruta quidem ecclesia ejus locus ejusve materia profanis usibus cedit. Multo minor multoque minus tenax est rei solum *benedictae* aut tantum in Ecclesiae dominium transmissae sanctitas. Haec nimirum dimissione quadam ex usibus divinis ad profanos usus redire potest. Simili igitur modo ille, qui solis votis simplicibus Deo sese devovit, ex hoc statu dimissus — quamquam ipse se dimittere nequit, atque ita ex *sua parte aequè firmiter* se Deo donavit — Deo sacratus esse desinit. At qui solemnibus votis Deo consecratus est, ita ligatus est in materia votorum, ut tum ex parte sua, tum ex parte Ecclesiae per se irrevocabiliter Deo devinctus sit. Neque alius praeter R. Pontificem eum a tali divino servitio extrahere potest, sicut nemo praeter R. Pontificem rem consecratam statuere potest esse exsecratam: imo vix unquam hominem solemnem voto ligatum R. Pontifex ita solvit, ut saecularis et quasi profanus plane reddatur.

Hunc ipsum firmissimum et stabilem transitum in jus et dominium quasi divinum, quoad res voto determinatas, ab Ecclesia certis quibusdam effectibus declarari, non solum convenit, sed necessarium est: quo scilicet sciatur, quam et quantam dedicationem et a saecularibus rebus sejunctionem Ecclesia intelligat. Re ipsa igitur illa consecratio et solemnizatio illum ambitum habet, ut 1) hominem ejusque actus voto designatos irrevocabiliter et ex utraque parte firmiter (i. e. ex parte voventis et ex parte acceptantis) divino servitio et cultui addicat; 2) — id quod maximè convenientiâ sequitur — ut hominem ad actus quosdam votis plus minusve contrarios juridice reddat inhabilem. — Nihilominus, quoniam solemnitatem voti potius in illa radice, quae connaturaliter quodammodo postulat istos effectus, quam in ipsis effectibus reponimus, nullam experimur difficultatem

¹ Hoc ipsum etiam S. Thom. l. c. art. 11 facit. In addita autem conclusione eum nonnihil excedere, infra dicam.

explicandi, cur — id quod re ipsa contigit — Summus Pontifex in uno alterove effectu v. g. in potestate possidendi, dispensare possit, manente voti solemnitate. Quod enim non formaliter rem constituit, sed connaturaliter tantum profuit ab ea, a suprema causa saltem ex parte, in singulari casu auferri et impediri potest.

501 Quibus explicatis, jam intelligitur, 1) quo sensu traditio et acceptatio (v. secundam sent.) ad solemnitatem voti spectet; nimirum non qualiscunque, sed utrimque firma et ex se irrevocabilis traditio et acceptatio sumi debet.

2) Quo sensu (v. tertiam sent.) effectus iuridici inhabilitatis ad matrimonium, ad possessionem, ad firmiter contrahendum revera ad solemnitatem votorum pertineant.

3) Quo sensu verum sit (v. quartam sent.), ea vota esse solemnia, quae Ecclesia ut talia receperit; vid. Ecclesiae est singillatim declarare, qualem consecrationem et cum quibus effectibus conjunctam consecrationem intelligat, si constituit vota solemnia; imo Ecclesiae est, in speciali casu videre, quot et quantos effectus consuetos, manente solemnitate, forte velit suspendere.

His igitur me nullatenus puto recessisse a doctrina Angelici Doctoris, sed me potius eam explicasse et nonnihil expolvisse, atque ita multa conciliari posse, quae in verbis magis, quam in re discrepantes diversi scriptores adeo diversa hac in re tradiderunt.

Imo hanc legitimam esse explicationem, eamque cum sententia veterum scriptorum plane concordare, confirmatur ex Sanchez in *decal.* l. 5 cap. 1 n. 11. Nimirum postquam dixi, voti solemnitatem explicandam esse per analogiam contractuum, qui certas solemnitates requirent¹, pergit: „Quod si iterum roges, quae sint eae caerimoniae ab Ecclesia petitae, in quibus ea voti solemnitas sita est, et quibus a simplici differt: respondent iidem Ribadeneira (*de instituto Soc. J.* cap. 17 ad 5 et cap. 19 in fine), Vasquez (*in I. II. d. 165 c. 8*) eas esse, ut vota emittantur sub certa regula a S. Sede approbata juxta ritum substantialem in eadem regula praescriptum *cum traditione et acceptatione ex utraque parte perpetuis et via ordinaria indissolubilibus*.“ Quod in substantia convenit cum S. Thomae sententia. Quando enim S. Doctor solemnitatem voti in *spirituali consecratione* collocat, sane nihil relinquitur, nisi ut consecrationem sumat pro deputatione ad cultum ususque divinos ecclesiasticae eaque, quantum fieri possit humanitus, firmissima: in quo, ut exposuimus, rectissime sentit; verum in hoc limites nonnihil transgressus est, quod firmissimi illius vinculi dissolvendi potestatem ne S. Pontifici quidem competere putavit, quum tamen, quod per ecclesiasticam potestatem fit et inductum est, a. R. Pontificis voluntate essentialiter dependere debeat. Inde autem nondum sequitur, S. Pontificem *licite* posse pro libitu solemnitatem voti auferre.

¹ Quibus Sanchezii verbis N. Nilles in libellis period. Oenip. vol. X. p. 262 sqq. usus est, ut aliter etiam suam opinionem de votorum solemnitate efformaret, ea scilicet esse vota solemnia, quae *publica Ecclesiae auctoritate* per legitimorum rituum observationem *efficaciter interveniente* rite emittantur; *efficacem interventum* sicut in contractibus solemnibus in eo situm esse, ut publica auctoritas illum actum in peculiarem custodiam ac praesidium assumat, ut quem violare nefas sit propter publicam, quam ex eodem interventu nactus sit, fidem. — Quae sententia, si idem quod Sanchez dicere vult, nimirum illum ecclesiasticum interventum in eo esse, ut fiant „traditio et acceptatio ex utraque parte perpetuae et via ordinaria indissolubiles“, cum nostra, ut patet, omnino consonat; si autem ab *hac* efficacia abstrahit et in majori malitia violati voti propter publicam fidem violatam sistit, non satis videtur ratio reddi, cur Ecclesia ipsa, etiam existente causa, dispenset et solvat *longe difficiliter* vota solemnia quam simplicia.

Sed pro fine hujus libri vereor, ne jam diutius, quam par sit, hisce quaestionibus sim immoratus.

3. In omnibus ordinibus stricte dictis emitti saltem ab aliquibus vota⁵⁰² solemnia, res facti est. Sed hujus rei convenientia potest ostendi. In ordinibus stricte dictis intervenit definitiva approbatio Ecclesiae, facta a suprema *infallibili* auctoritate. Quare convenit, ut Ecclesia illud institutum, quod definitive approbaverit, etiam suprema et definitivo modo, i. e. non revocabiliter, sed quodammodo irrevocabiliter¹, ad divinum cultum et servitium acceptet. Suprema autem et irrevocabilis acceptatio cum solis votis solemnibus habetur.

Hinc in ordine religioso professi votorum solemnium sunt, per quos et in quibus ipse ordo quodammodo irrevocabiliter acceptatur: alii, qui vota solemnia nondum emisissent, consequenter et *cum* professis ut² religiosi suscipiuntur.

4. Nihilominus nulla est *repugnantia*, Ecclesiam aliquod institutum tamquam verum ordinem approbaturam esse, etsi nemo sit, qui solemnia vota emittat: nam necessarium non est, Ecclesiam ulla membra alicujus instituti a se approbati ita et tam arcte *re ipsa* recipere, ut secundum approbationem datam recipere *potest*.

Ad IV.: 1. Quomodo libertas jure naturali vel jure positivo necessaria⁵⁰³ imprimis metu et errore impediatur, alibi satis dictum est. Quare recole, quae hic cap. praeced. n. 430—432 dicta sunt. Quae autem ad tuendam atque explorandam libertatem monialium Ecclesia statuit, ex jure canonico disci debent.

Ex parte religionis acceptantis quomodo libertas necessaria possit impediri, collige ex iis, quae de contractibus et de errore dolove in iis occurrentibus dicuntur. Ceterum in singulis ordinibus attendendum est, quaenam fortasse essentialia impedimenta statuta sint.

2. Ecclesiastico jure statutum est, ut professio sit invalida, nisi 1) annus novitiatus *integer* praecesserit (v. Trid. sess. 25 c. 15 *de ref. reg.*), isque post susceptum habitum; nisi 2) vovens annos sedecim aetatis com-

¹ Nimirum tanta irrevocabilitate et indissolubilitate, quae possibilis est. Absoluta enim indissolubilitas est *impossibilis*; nam ut ne per Rom. quidem Pontificem ex gravissima causa obligatio illa votique vinculum solvi possit, statui vel induci nequit, siquidem id esset potestati R. Pontificis aliquid, quod ex divino jure habet, detrahere.

² Dixeram loco *ut* in prioribus editionibus „*tamquam*“: quod nonnemo ita accepit, ac si vellem tota illa sententia eos, qui in ordinibus religiosis sola simplicia vota emisissent, *aliquo* sensu *lato tantum* dicere esse religiosos. Id quantopere a vero abhorreat evidens est ex iis, quae n. 497 supra expresse dixi. Ut igitur quid sentiam clarius explicem: 1) illa vox *tamquam* sumitur a me sensu non classico quidem, sed jam usitatissimo, videlicet non ad excludendam rei proprietatem solamve asserendam similitudinem, sed ad ipsissimam rei proprietatem significandam, 2) quod autem dicam, eos *consequenter* et *cum* professis votorum solemnium suscipi ab Ecclesia, ideo dico, quia professos votorum solemnium Ecclesia suscipit *primo* eorumque habet rationem *praecipuam*, quum consociationem illam facit verum ordinem religiosum; alii eo ipso quod *in illo ordine* suscipiuntur ad vota etiam simplicia tantum vere et proprie dicti religiosi *sunt*, sed ab Ecclesia *facti non essent* stricto sensu religiosi — spectata praxi, non interna necessitate —, nisi in eadem religiosa consociatione professi solemnium votorum existerent.

pleverit. Quae autem major aetas aliquando sive ad valorem, sive ad liceitatem requiratur, v. in jure canon.

Nota. 1) Concessum tamen est a S. Pio V. monialibus S. Dominici, et per communicationem aliis tum monialibus tum regularibus, ut in „casu morbi ex judicio medici letalis“ liceat, anno novitiatus nondum expleto, professionem emittere, modo adsit legitima aetas. Craisson *Man.* n. 2649.

2) Novitiatus requisitus debet esse continuus, i. e. non interruptus *per discessum deposito habitu et animo relinquendi ordinem*, sive fiat proprio Marte, sive jussu praelati, qui novitium ineptum judicaverit.

Non raro autem etiam praescribitur, ut novitiatus certo loco et domo peragi debeat.

3) Generatim requiritur, ut novitiatus in *habitu ordinis* peragatur, idque sub poena nullitatis: v. Craisson n. 2663; ex particularibus autem statutis, vel subsistente causa necessitatis (ut dispersionis, vexationis etc.) id non requiritur, sed saecularis etiam habitus sufficit.

4) Quando novitiatus *interruptus* est, denuo annus integer peragi debet.

504 3. Novissimo jure Pius IX. plura decrevit circa admissionem *novitiorum*, eorumque probationem: a quibus decretis Soc. Jesu propter peculiarem ejus vivendi et sese regendi modum speciali privilegio 28. Jan. 1850 exempta est (v. Scav. tom. I n. 715 ed. 10).

1) Ex decreto universaliter obligante d. d. 25. Jan. 1848: Nemo admitti potest sine literis testimonialibus Ordinarii, tum originis, tum loci, in quo candidatus ultra annum commoratus est post aetatis suae annum quintum decimum completum: in quibus literis, etiam si opus sit secreta informatione suscepta, exprimi debet relatio de aetate, moribus, vita, fama, conditione, educatione, scientia, an sit inquisitus, aliqua censura, irregularitate irretitus, aere alieno gravatus, reddendae administrationis rationi obnoxius.

2) Pro Italia et insulis adjacentibus poenâ gravi propositâ, insuper praescripta sunt haec:

a) Qui duplici scrutinio, juxta formam in ordine praescriptam, probatus non fuerit, ad habitum nullo modo admittatur.

b) Superior religionis quolibet semestri ad „S. Congr. super stat. regularium“ (quae Congreg. ad hunc finem a Pio IX. erecta est) summarie referat de singulis novitiis ad habitum receptis, de aetate, patria, moribus, de actis confectis pro receptione etc.

c) Prope terminum cujusque trimestris novitiatus magister novitiorum scripto referat Provinciali de agendi ratione cujusque novitii.

d) Duobus mensibus ante professionem (i. e. votorum simplicium) Provincialis voluntatem novitii diligenter exploret; et per secreta suffragia interroget ceteros de domo, an ad professionem admitti possit: hancque relationem examinantibus communicet, ut et illorum suffragia habeat.

Quae omnia, etiam ubi non strictae legis rationem habent, optimam tamen normam exhibent.

4. Dein 19. Martii 1857 Pius IX. quoad *votorum professionem* in iis institutis, in quibus solemnia vota emitti solent, haec constituit:

1) Peracto novitiatu secundum praescriptum Conc. Trid. novitii *vota simplicia* emittant, postquam sextum decimum aetatis annum compleverint, et quoad laicos et conversos postquam pervenerint ad eam aetatem, quae in Constit. Clem. VIII. „*In suprema*“ praefinita est.

2) Professi (votorum simplicium) post triennium, a die, quo vota simplicia emisissent, computandum, si digni reperiantur, ad votorum solem-

nium professionem admittantur. Quodsi ordinis constitutiones longius tempus requirunt, id non rejicitur. Poterit vero Superior Provincialis (aut alius, cui facultas competit) ex justis et rationalibus causis professionem solemnium votorum differre, non tamen ultra aetatem viginti quinque annorum.

Ad quae decreta explicanda 12. Junii et 17. Julii 1858 Sacra Congregatio haec declaravit:

1) Vota simplicia, de quibus agitur, erunt perpetua ex parte voventis.

2) Eorundem votorum dispensatio reservata est R. Pontifici.

3) Eadem simplicia vota solvi etiam possunt ex parte ordinis, ita ut *data dimissione*, professi ab omni dictorum votorum vinculo et obligatione eo ipso liberi fiant.

4) Facultas dimittendi professos votorum simplicium spectat ad Magistrum generalem (vel Commissarium Apostolicum) ordinis cum suo consilio generali . . . Poterit tamen in casibus extraordinariis subdelegare alios religiosos probos et prudentes.

5) Licet ad dimissionem decernendam . . . judicii forma non requiratur; tamen Superiores procedere debent summa caritate, prudentia . . . Nemo autem ex causa infirmitatis, quae post professionem simplicium votorum supervenerit, dimitti potest.

6) Professi dictorum votorum simplicium participes erunt omnium gratiarum et privilegiorum, quorum professi votorum solemnium; sed quoad suscipiendos ordines sacros nondum uti possunt titulo paupertatis¹.

7) Literas dimissorias hujusmodi profassis votorum simplicium Superiores concedere non poterunt, nisi ad *tonsuram et ordines minores*.

8) Anni professionis, qui in ordine requiruntur ad jus vocis activae et passivae etc., a die emissionis votorum simplicium computantur . . .

9) Professi votorum simplicium dominium *radicale* suorum bonorum retinere possunt; sed interdicta est eis administratio et reddituum erogatio et usus etc.

10) Professi vot. simpl. remanere debent in domibus professoriis et studiorum, et vitam communem perfectam observare.

11) Ad valide emittenda vota solemnia requiritur professio *expressa*, et ideo quoad ea professio *tacita* omnino abrogata est. Cf. Scavini l. c. Craisson n. 2690, Archiv für kath. Kirchenrecht tom. 16 p. 373.

§ 3.

De vocatione ad statum religiosum ejusque amplectendi obstaculis.

Specialem quandam providentiam et motionem divinam existere, qua Deus certos homines permoveat ad perfectionis statum, imprimis ad religionem, tum ex ipso divinae providentiae conceptu, tum ex verbis Christi Domini habemus, qui Matth. 19, 11 loquens de voluntaria continentia, dixit: „Non omnes capiunt verbum istud, sed quibus datum est.“

Praecipua, quae de hac divina vocatione atque ejus sequelâ vel neglectu observanda sunt, breviter contraham:

¹ Ita S. C. ex mandato Pii IX. die 20. Jan. 1860.

I. Vocatio divina ad statum religiosum consistit in aptitudine tum interna tum externa, et in motione supernaturali, qua homo impellitur ad religiosum statum amplectendum.

II. Externam aptitudinem intelligo illam circumstantiarum conditionem, qua fit, ut homini non objiciatur insuperabile obstaculum, quod impediatur, quominus aut possit, aut ei liceat religionem ingredi. Internam aptitudinem intelligo eam corporis animique conditionem, qua idoneus sit ad labores atque onera religiosae vitae sustinenda, et ad finem proximum peculiaris instituti promovendum.

III. Vocationem divinam ad religiosum statum impellentem non sequi, *ex se* non est peccatum; per accidens non raro peccatum est, atque multorum peccatorum ansa atque occasio potest evadere.

IV. Ut igitur periculo non caret, vocationem Dei negligere, ita etiam periculosum est, sine vocatione ad statum perfectionis transire; verum ut aliquis statum religiosum tuto amplecti possit, sufficiunt probabilia vocationis indicia conjuncta cum firma voluntate implendi obligationes votis assumendas: in ceteris candidatus sese committere potest iis, qui eum ad religionem admittunt.

V. Certo sine vocatione divina statum religiosum assumere, grave peccatum est: quod raro committitur, nisi aut 1) externa impedimenta sint, quae gravem obligationem, in religione impletu impossibilem, implendam relinquunt, aut 2) voluntas desit implendi ea, quae per vota atque ipsum religiosum statum obligatoria evadunt.

507 **Explicatio.** Ad I. et II. observa: 1. Ex supra dictis patet, Christum Dominum voluisse et velle, statum religiosum in sua Ecclesia florere. Quare, licet singulos non obliget, sed hortetur ad evangelicam perfectionem, certissime tamen qua Deus scit multos ita movere, ut re ipsa perfectionem amplectantur, atque don^{is} sua et naturalia et supernaturalia ita novit distribuere, ut permulti liberrime quidem, sed infallibiliter ductum invitantis gratiae sequantur. — At pro sapientia divina Christus eos, quos vocat ad perfectiorem vitam vel quos ejusmodi vitae et religiosi instituti asseclas esse voluit, etiam iis donis instruendos curat, quae ad hoc vitae genus necessaria sunt.

2. Quapropter, si Deus vult, aliquem se statui religioso addicere, ita viam planam reddet, ut executio non sit impossibilis. Impossibilis autem est 1) si externa adjuncta hominis ea sunt, ut impossibile sit physice, ingressum in religionem serio cogitare; 2) si moralis impossibilitas eo sensu adest, ut aliae obligationes morales antea existant, quae componi non possint cum religiosa vita, quasque negligi nefas est; 3) communiter etiam obest vocationi divinae nimia difficultas, quae ex ipso homine ejusque inclinationibus oritur; quamquam scilicet absolute possibile est, hominem, si vires suas exserat, cum divina gratia inclinationes naturales atque vitiosas quantumvis fortes et pravas superare et funditus profligare: tamen si inclinationes quaedam altiores radices egerint, communiter censetur moraliter impossibile, eas stirpitis evellere et continenter iis ita resistere, ut vita religiosa postulat; quare ejus-

modi homines, nisi videantur fortissimae gratiae influxu regi, raro apti inveniuntur pro vita religiosa.

3. Insuper positiva et interna aptitudo consistit in sufficientibus 508 viribus corporis et animi, idque secundum diversos fines diversorum ordinum, scilicet: sufficiens sanitas; rectum iudicium, non singulare, quod communem vitam perturbet; ingenium mediocriter saltem bonum, quod aptum sit aut reddi possit ad munera ipsius ordinis exercenda; animus ad subjectionem aptus, siquidem status religiosus imprimis status subjectionis est, quae propriam voluntatem propriumque iudicium in rebus agendis sequi non permittit.

4. Praeterea dixi requiri supernaturalem inclinationem; quod duplici sensu intelligo:

1) requiri intensionem bonam et rectam, qua quis non prosequatur naturale bonum honoris, commodi etc.; neque illa inveniet, sed se tandem errasse deprehendet. Quare bonum, quod in statu religioso amplectendo intendit, debet esse bonum supernaturale: major salutis propriae securitas, zelus laborandi ad salutem proximi, desiderium Deo magis placendi, Christum perfectius imitandi. Si qui vero alii fines spectantur, illi subordinati esse debent, aut saltem finibus enumeratis non contradicere, sed ita compositi, ut ab aliqua sinistra inflexione facile liberari posse praevideantur. Quod coeleste desiderium hominem non ex se concipere posse, sed tantum per divinam gratiam, ex dogmate certum est; ceteroquin gratia naturali affectu non raro pro ansa et occasione utitur atque humanae infirmitati sese accommodat. Quare etsi quis primum fine non plane recto movetur, ille propterea vocatione divina destitui dicendus nondum est.

2) Non requiri naturalem inclinationem ad statum religiosum, sed posse vocationem certam consistere cum naturali *repugnantia*, modo iudicium fide et gratia illustratum rectum sit atque voluntatem ad naturae vim inferendam impellat atque confortet.

Ex his omnibus signa vocationis habes: quae quo clariora sunt, eo certiores faciunt vocationem. Cf. hac de re Damanet *Manuel etc. pour le choix d'un état de vie.*

5. Ceterum quo melius intelligatur divina vocatio, in hoc Dei impulsu 509 ad christianam perfectionem, maxime ad religiosam, plures gradus distinguamus oportet, sc. vocationem generalem ad perfectionem, particularem remotam, particularem proximam et proprie dictam ad statum religiosum. Est enim 1) *generalis quaedam invitatio* ad omnes homines aliquo modo directa, quam consueto nomine 'vocationis' nemo vocaverit, quae tamen vere initium vocationis strictae et particularis est.

Nimirum Christus Dominus tam aperte commendavit consilia evangelica, ut omnes ad ea aut re aut saltem affectu sequenda invitaverit. Et quum Deus de se et antecederet homines in id niti velit, quod a parte rei perfectius est, sine dubio ex parte sua paratus est ad praestanda auxilia gratiae, quibus homo ad illam perfectionem *desiderandam* aptus reddatur. Re tamen eam exsequi utique Deus non vult omnes: quare non omnibus eam executionem facit possibilem. — Neque tamen dubium est, quin eos,